
PASS IT ON

- Et TurningPoints koncept -

Resumé

Retten til arbejde er nedfældet i Menneskerettighedserklæringen i artikel 23. Det er en afgørende artikel, og den artikel TurningPoints arbejder med. Verdensbefolkningen vil i det 21. århundrede nå 11 mia. mennesker. Dette medfører behov for skabelsen af min. 600 mio. nye arbejdspladser. Samtidig er naturen allerede presset til sit yderste, og det er uvist om den kan klare det yderligere pres, ny købekraft vil medføre. Det betyder, at fokus på kvaliteten og fordelingen af produkterne må skærpes med henblik på bæredygtighed og økonomisk retfærdighed. Opgaven er overvældende kompleks, og man kan med rette spørge hvilken top-down organisation og hvilke systemer, der kan styre den oppefra. TurningPoints har skabt et nyt koncept for ejerskab og organisering af arbejdspladser, som søger at opfylde disse rettigheder, behov og som gør det nedefra. Konceptet kalder vi 'Pass It On'. Pass It On er konceptet for en ny selvejende virksomhedstype, der har overskudsdeling, der som en del af sit virke giver hjælpen videre i skabelsen af 3 nye virksomheder. Virksomheden er demokratisk ledet, og har en samarbejdende og transparent økonomi. Virksomhedernes produktion skal være fredelig, bæredygtig og tilpasset lokale forhold. Etableringen af en Pass It On virksomhed sker samtidig med undervisning af det lokale politi i ledelse og konfliktløsning.

1. Introduktion

TurningPoints er en NGO, der tager afsæt i, og arbejder med Menneskerettighedserklæringens artikel 23 om retten til arbejde. Artikel 23 siger følgende:

- 1. Enhver har ret til arbejde, til frit valg af beskæftigelse, til retfærdige og gunstige arbejdsvilkår og til beskyttelse mod arbejdsløshed*
- 2. Enhver har uden forskel ret til lige løn for lige arbejde*
- 3. Enhver, der arbejder, har ret til et retfærdigt og gunstigt vederlag, der sikrer ham selv og hans familie en menneskeværdig tilværelse, og om fornødent tillige til andre sociale beskyttelsesforanstaltninger*

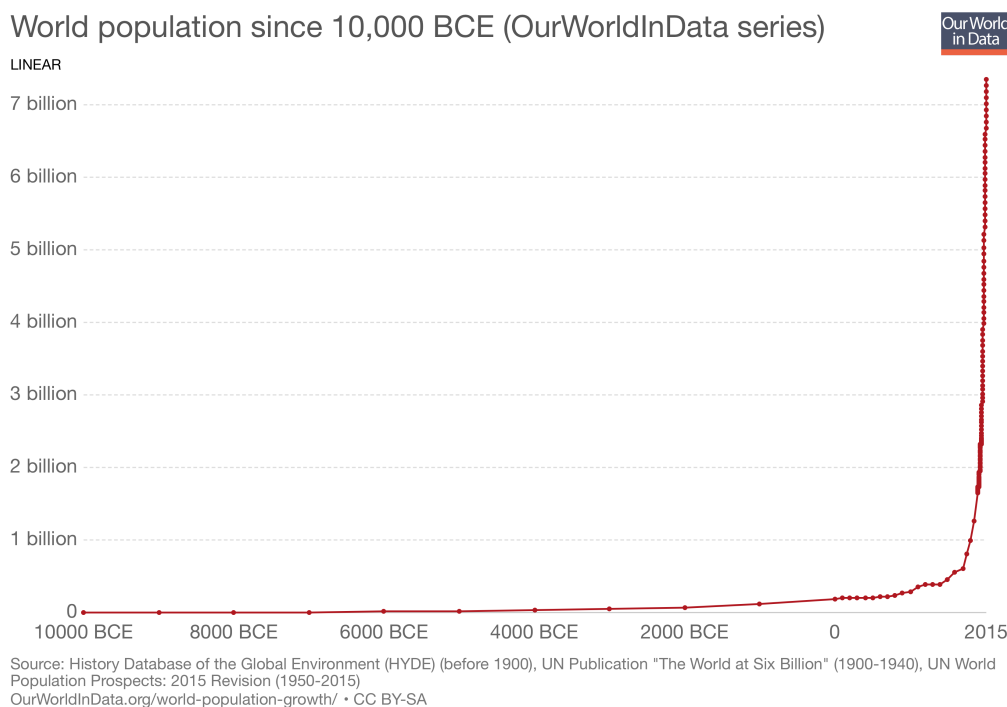
Videre i FN's Menneskerettighedserklæring finder vi to andre artikler, der supplerer ovenstående, og det er artikel 25 og artikel 29. Artikel 25 siger, at alle mennesker har ret til en tilstrækkelig levestandard, og artikel 29 siger, at mennesker har ret til fri og mulig udvikling under skyldig anerkendelse af sine pligter overfor samfundet.¹ Ovenstående er meget vigtige rettigheder, pligter og balancer som ikke opfyldes i dag, og uden hvilke de øvrige rettigheder og pligter kommer til kort. Dette gælder på mange måder også for FN's bæredygtighedsmål. Her er bæredygtighedsmålene 8, 9, 10, 11 & 12 fundamentale for et lands basale opbygning, og for opfyldelsen af landenes øvrige bæredygtighedsmål.

2. Komplekse udfordringer kræver enkle svar

Verden står i dag over for en række fundamentale økologiske, menneskelige og økonomiske udfordringer, som skal løses indenfor ca. 10 til 15 år:

1. Biosfæren er truet af fundamentale problemer så som global opvarmning, faldende biodiversitet og udledningen af affald ²
2. Verdensbefolkningen vokser eksponentielt, og vil i 2100 nå op på 11 mia. mennesker. Det betyder, at yderligere 600 mio. mennesker skal have et arbejde ³
3. I kontrast til den ekstreme fattigdom, hvor mennesker skal leve for mindre end 1 \$ om dagen, ser vi, at den ekstreme rigdom vokser og centrerer på færre og færre hænder. 8 mennesker ejer i dag mere end halvdelen af al værdi ⁴
4. Konsekvensen af større købekraft for 600 mio. mennesker er øget forbrug, samtidig med det, skal vi sænke den globale opvarmning, genskabe biodiversiteten og nedbringe mængden af udledt affald
5. Den sociale og økonomiske ulighed udfordrer den sociale sammenhængskraft, og medfører flugt og migration først mod større byer, så mod rigere nationalstater. Denne vandring medfører social ustabilitet, konflikter og endog krige. Hør hvad mennesker fortæller om, hvorfor de flygter fra deres hjem og land, og de fortæller om arbejdsløshed, fattigdom og sult og de fortæller om retsløshed og vold - endog udført af politiet. Vold og krige er ikke bæredygtige løsninger - faktisk øger og spreder de problemerne

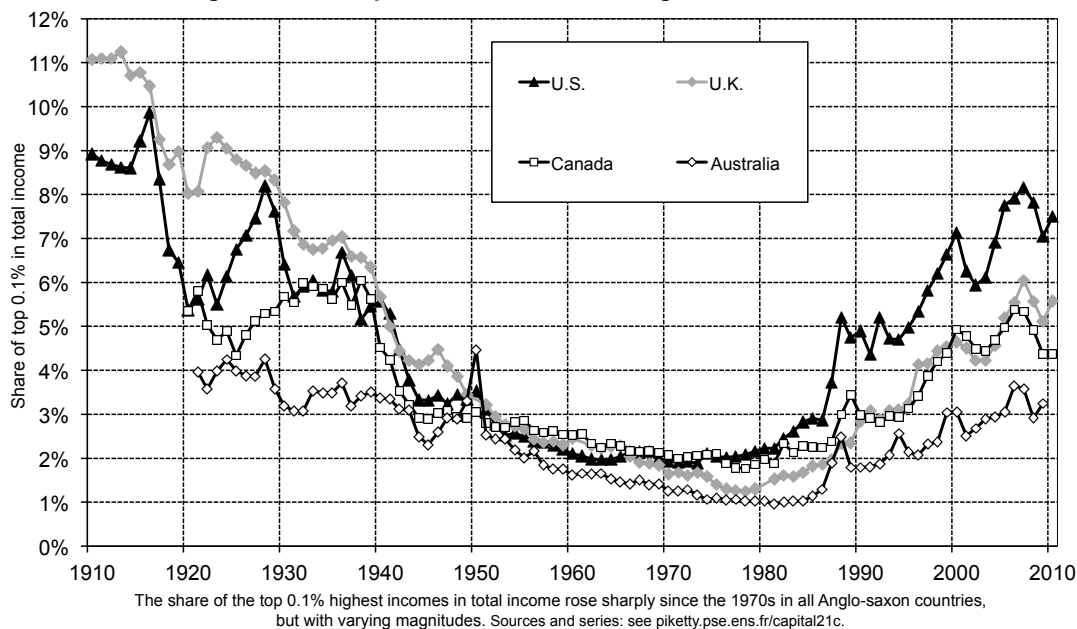
Selvom væksthastigheden falder over tid, er der i nær fremtid stadig så meget fart på befolkningstilvæksten, at den udgør en stor belastning på vores fælles ressourcer.⁵

Thomas Piketty har i sine studier vist, at der, hvor rigdommen vokser ikke er et resultat af egen indsats og arbejde men efter arv og investeringer. Dette er ifølge Piketty en historisk tendens,

som kun har været afbrudt en kort tid, hvor økonomien var domineret af Keynes økonomi-tænkning og dermed statslig styring. Det betyder, at vi efter 1970/80ernes deregulering igen ser stigende ulighed og arbejdsfri rigdom. Nedenfor ses Pikettys beregning⁶ af udviklingen for den rigeste 0,1 % i de Anglo-saxiske lande - dvs. landenes økonomiske ulighed:

Figure 9.5. The top 0.1% income share in Anglo-saxon countries, 1910-2010

For at løse ovenstående problemer må befolkningerne, vores ledere, vores statsinstitutioner og vores erhvervsvirksomheder forholde sig alvorligt til, at:

1. Det er nødvendigt at se menneskehedens produktion af varer og services som indlejret i et større økosystem, hvis balancer er afgørende for bevarelsen af alt liv på Jorden - også det menneskelige
2. Mennesker bliver syge - også på kollektivt niveau - af at stå i et ulige magtforhold til hinanden. Mennesker bliver til objekter og fremmede for hinanden og for egen kreativitet
3. Opdelingen i ekstrem fattigdom og ekstrem rigdom må reguleres eller helt stoppes - på fredelig vis

For at møde ovenstående udfordringer, må verdensbefolkningen skabe bæredygtig og lokal vækst. For at gøre det må vi opgive fordomme, låste positioner, ideologier, erkende sammenhænge og udvikle nye samarbejdsformer.

Nogle af de sammenhænge, vi må erkende, er at der er en sammenhæng mellem de neoklassiske ejendomsformer og ekstrem ulighed; at der er en sammenhæng mellem den neoklassiske økonomi og kravet om lineær produktionsvækst; at der er en sammenhæng mellem arbejdets differentiering og vold mellem mennesker og krige mellem stater. Disse sammenhænge må vi erkende, og efterfølgende møde med ændrede strukturer og økonomier.

TurningPoints er et forsøg på at gøre op med nutidens fastlåste positioner, som gør os blinde for mulige løsninger: Verden har brug for løsninger, som reelt afhjælper folks økonomiske behov. Det vil kræve arbejdspladser og social sikkerhed. I stedet for at skabe arbejdspladser, bruger

statslederne pengene på våben, som de efterfølgende søger at holde den sociale uro nede med. Våbenanskaffelser er langt dyrere end de løsninger, der ville løse årsagerne til uroen, og udgifterne til våben forarmer befolkningerne yderligere.

Kun ved at ændre de grundliggende idéer og strukturer, nemlig ved at inddrage civilbefolkningerne i de lokale produktioner, den lokale sikkerhed og retfærdighed, kan de aktuelle udfordringer mødes. Men det kræver tillid, mod og udsyn svarende til det mod de tidlige liberale tænkere viste, da de satte sig op mod absolutismens politiske og religiøse undertrykkelse og voldelige merkantile økonomi.

3. Pass It On - Enkle svar

Det er TurningPoints' der har udviklet Pass It On konceptet, hvis overordnede formål er, at trække verden væk fra fattigdom og vold ved at etablere virksomheder med en ny ejer- og organisationsform. Virksomheder og arbejde skal gøres ægte liberalt - frit og tilgængeligt for alle. Det skal ikke ejes af ganske få økonomisk meget magtfulde mennesker. Som sagt har vi kaldt disse virksomheder for Pass It On, da konceptet går ud på, at den økonomi og læring, der opstår i én virksomhed skal videregives til 3 andre nye virksomheder. På den måde spredes læringen og den økonomiske vækst, der er så hårdt brug for, ligesom der opstår lokal forankring.

Det nye ved en Pass It On virksomhed er, at den er 'public domain', og ejer sig selv, men at det er dens ansatte, som har ansvar for ledelse, organisation, produktion og økonomi. En Pass It On virksomhed har derved mange lighedstræk med andelsvirksomheden og kooperativet, som økonomen Mill pegede på som fremtidens virksomhedskonstruktion.⁷ Virksomheden skal leve op til formulerede etiske retningslinjer, som fx at produktionen skal være bæredygtig, og at ledelse og organisation ligeledes skal være etisk funderet og bæredygtig i forhold til de øvrige medarbejdere. Som bærende økonomisk princip har virksomheden overskudsdeling.

Ud over egen produktion, har en Pass It On til opgave at etablere 3 andre Pass It On virksomheder - kids eller børn. De skal ikke producere det samme, men medarbejderne skal have frihed til at finde eller udvikle et relevant produkt, som lokalsamfundet har brug for.

Da en Pass It On virksomhed skal etablere 3 andre Pass It On virksomheder vil spredningen have en kaskadeeffekt. Sigtet hermed er at kunne følge den globale befolkningsvækst. Ingen eksisterende stat, institution eller organisation ser på dette tidspunkt ud til at kunne overkomme dette problems kompleksitet og vækstrater. Derfor er det nødvendigt at befolkningerne selv tilføres kapaciteten til at løse problemet.

Udviklingen af Pass It On virksomheder skal ske i et nært samarbejde med de lokale myndigheder og politi, som skal uddannes til at etablere den forudsætningskabende lokale sikkerhed og tryghed.

Lokal etablering af Pass It On virksomheder vil skabe forankring, ejerskab, vækst og engagement som sammen med udviklingen af sikkerhed og tryghed vil dæmpe eller helt stoppe flugt og migration.

Udviklingen af en 'nær' og mere lokal strukturel forankring er ikke rent drømmeri. Et studie ved Göteborgs Universitet har tidligere vist, at 47 % af lokale virksomheder i Sverige har en nærproducerende karakter. Det vil sige, at man uden voldsomme strukturelle ændringer kunne koordinere og styre produktion mod mere lokale markeder. En sådan produktion er langt mere bæredygtig.⁸

4. Tillid og økonomisk vækst

Globalt er vold den største hindring for social og økonomisk udvikling.⁹ Til denne kendsgerning kan føjes, at politiet samtidig er den største producent af tortur verden over: op til ca. 70 %, foruden at være korrump. Resultatet er, at civile befolkninger har meget lidt tillid til politiet og at derfor ikke bruger politiet eller, at de loven i egne hænder.

Globalt er antallet af krige mellem stater faldende, mens borgerkrige ser ud til at være stigende.¹⁰ Dette er et resultat af, at de symmetriske statslige konflikter ændrer karakter til at være asymmetriske sociale konflikter: borgerkrige og 'nye krige'.¹¹

De politiske og institutionelle reaktioner på disse sociale udfordringer har været hård håndtering af konflikterne fra politiets side,¹² i form af udvidelse af halvmilitære SWAT-politistyrker,¹³ militarisering af politiet og civilisering af militæret, som nu bruges internt i civilsamfundet mod civile samfundsgrupper og -lag.

Militariseringen af politiet foregår samtidig med, at den demografiske udvikling forværrer situationen: den stadig hurtigere vækst i byer, der hovedsageligt vokser som følge af push-faktorer - dvs. byer der mangler både infrastruktur og institutionel styrke.

De 'nye krige' bliver med andre ord skubbet ind i de svage og voksende byer, som derfor vokser med 4% om året.¹⁴ Med den vækstrate vil deres befolkninger fordobles hvert 18 år.

Som sagt kan det groft vurderes, at politiet producerer mellem 40-70 % af al organiseret vold og tortur i autoritære og hybride regimer. I disse stater kan militæret og politiet ikke adskilles. Politiet er snævert rekrutteret af hensyn til deres loyalitet, de har typisk militærofficerer som ledere, har militære doktriner og direktiver, er militært organiseret, deltager i samme operationer, har ens uniformer og våben - hvilket alt sammen medfører, at politiereformer ofte bliver en sammensat proces, bestående af først af en afmilitariseringsproces, så af en integrationsproces.

Forudsætningen for at Pass It On virksomhederne kan finde fodfæste er retslighed, sikkerhed, tillid og tryghed, og her er politiet en helt afgørende faktor. Turningpoints vil derfor samtidig med at Pass It On virksomheder etableres tilbyde og påbegynde undervisning af det lokale politi i ledelse (social forståelse) og i konfliktforståelse og konfliktløsning (opgaveforståelse).

Desuden vil et program blive iværksat, som opbygger gensidigt kendskab, tillid og tryghed, så både politi og Pass It On virksomheder kan hjælpe og bruge hinanden i udviklingen af både økonomi og social orden.

5. Pass It On - lokalt 'iværksætter' nedefra

At skabe 600 mio arbejdspladser, og at sørge for at denne udvikling bliver bæredygtig er en uoverskuelig kompleks opgave, der ikke vil kunne løses top-down, fordi natur, kultur, samfund, traditioner osv. er så forskellige, at ingen organisation kan opnå at få et fuldt overblik, viden, metode, kapacitet og herredømme til at gøre det.

TurningPoints mener, at frihed til at tro, tænke og handle er afgørende vigtig, men det er som om denne overbevisning af liberale i dag blandes sammen med et andet fundamentalt behov nemlig behovet for at organisere, koordinere og vælge fælles retning. Kluge gode styrende principper og koncepter er ikke det samme som ufrihed og ensretning - de kan tvært imod sætte mennesker fri af traditioner og monopoliseret økonomisk undertrykkelse; eller: Fordi fly har vinger ser de jo ikke ens ud, og flyver ikke de samme steder hen. Det er kun de bærende principper, der løfter flyene, som er ens. Det, vi mangler globalt er praktiske koncepter og

globale retningslinier, der fremmer enhed i forskellighed og mangfoldige måder at leve og arbejde på, som fremmer bæredygtighed, velstand og frihed.

For at løse denne overvældende komplekse opgave må vi derfor udvikle nye enkle idéer, styrende koncepter og metoder, som frisætter og styrker lokale ressourcer i bæredygtige initiativer, og som styrker samarbejde og fred ude i verden. Det er det Pass It On går ud på.

I TurningPoints ser vi et potentiale, en mulighed og et håb i at mennesker kan tage denne opgave på sig lokalt, rette opgaverne til lokalt og derpå hjælpe andre i gang med at skabe nye virksomheder. Vi tror på en udviklings- og hjælpeøkonomi, og mener at den blinde konkurrence- og vækstøkonomi bygger på både fejlagtig og forældet tænkning.

TurningPoint's 'Pass It On' koncept bygger på idéen om, at mennesker søger mening, sammenhæng, forudsigelighed og tryghed i tilværelsen, at de gerne vil forstå og hjælpe deres medmennesker, at mennesker i dag har udviklet kapacitet til selvstændigt at styre deres egne liv på de fleste livsområder, og at alt dette får udtryk i utallige aktiviteter: mennesket socialiserer, passer deres familier, arbejder, dyrker sport og skaber kunst. Konceptet tager af samme grund udgangspunkt i at mennesker har kapacitet til social forandring.

Hvis man spørger et menneske, hvad der betyder mest (og motiverer mest) for ham eller hende, så vil de sandsynligvis svare 'min familie, venner og den natur vi lever i og af - at de har det godt og at der er fred i verden'.

Så hvis mennesker er basalt gode, hvorfor ser verden så ud som den gør? Med ulighed, snyd, konflikter og krige? Fordi mennesker lever i systemer, der fremmer ulighed, konflikter og krige.

Hvis mennesker havde valget mellem at tage arbejde i en våbenfremstillende virksomhed, hvor aktionærerne og lederne fik hovedparten af overskuddet, hvor der var minimal arbejderindflydelse, og hvor regnskaber og ledelsesbeslutninger var lukkede områder; og så en åben fredelig, bæredygtig virksomhed med overskudsdeling, hvor ledelse og ekspertise havde lige meget indflydelse, så er vi ret sikre på, at mennesker ville tage ansættelse i den sidste.

Problemet er, at nutidens virksomheder ikke er demokratiske, ikke er bæredygtige, ikke er transparente - og derfor ikke kan opfattes som værende fredelige. De er opbygget og struktureret omkring centrale idéer som konkurrerende, kamp og magt. De fleste mennesker står med andre ord op som demokrater, tager på arbejde og arbejder i en økonomisk realitet, hvor hverken ytringsfrihed eller demokrati eksisterer, og herefter vender de hjem for atter at blive til demokrater. De har intet reelt valg.

Det valg vil TurningPoints give dem med virksomhedskonceptet 'Pass It On'. Pass It On konceptet ligner på flere områder andre virksomheder, men adskiller sig grundlæggende på andre helt centrale områder, mest i dets grundantagelser, i dets paradigme.

6. Behov for nye redskaber

Det spørgsmål, som står lige for er, hvorfor vores politiske og økonomiske ledere ikke tager fat på problemerne både nationalt og internationalt, når nu Brandt kommissionen allerede pegede på dem for 39 år siden?¹⁵ For snarere end at løse disse problemer, ser det ud til at både det politiske og det økonomiske beslutningslag er fanget i idéer og strukturer, som ikke hjælper dem ud af ovenstående kriser. Politisk og økonomisk reguleres og rationaliseres der: der laves nye strammere lovgivninger; der købes nye våbensystemer; der skæres ned på omsorg; produktionernes hastighed forøges i kampen for egen stats eller økonomis overlevelse.

På gadeplan medfører ovenstående forskellige private løsnings- eller overlevelsesstrategier: mennesker flygter fra konflikt, forfølgelse, vold, krig, fattigdom og sult.

Den politiske og økonomiske magtesløshed ser ud til at opstå, fordi problemerne forsøges løst med idéer, teorier og metoder som stammer fra 1750'ernes samfunds-, organisations- og økonomitænkning.¹⁶

Disse bagvedliggende idéer og tænkninger skaber økologiske ødelæggelser, fremmedgør mennesker og skaber ekstrem økonomisk ulighed. Samlet set medfører det, at mennesker kommer i konflikt, måske i krig med hinanden, mens mere fundamentale problemer står uløst tilbage.

TurningPoints arbejder derfor ud fra at, at det helt overordnede problem, består i at rækken af del-problemer gensidigt fastholder og styrker hinanden. Man kan ikke løse det ene problem uden at løse det andet. Den konstatering betyder kort sagt, at vi står overfor et paradigme. Det er dette paradigme, der har skabt de begreber, der igen har skabt de konkrete problemer, som vi slås med i dag. Vi må arbejde os fri af forældede idéer, hvis vi vil løse problemerne, og vi må udvikle virksomhedsformer, der kan møde følgende krav:

1. Det er absolut nødvendigt at virksomheder og økonomi bliver bæredygtige både i forhold til biosfæren og de ansatte
2. Det er nødvendigt, at virksomheder gøres tilgængelige for lokalbefolkningernes liv, og at de finder former, der er forståelige og bæredygtige, der hvor de udfolder deres økonomiske liv
3. Det er nødvendigt at inddrage befolkningerne i skabelsen af værdigt arbejde, som alle mennesker og familier kan leve af
4. Ovenstående inddragelse kræver læring og modenhed, som må gøres tilgængelig for alle. Det er derfor nødvendigt at ændre organisationsformen og inddrage alle medarbejdere i de ledelsesmæssige beslutninger, så den producerende befolkning lærer at lede og tage dette ansvar på sig
5. Det er nødvendigt at ændre de økonomiske ejerskabsformer, så der ikke opstår ekstreme og skadelige økonomiske uligheder i befolkningerne

TurningPoints' Pass It On koncept går ud på at at nyttiggøre og trække på befolkningernes behov, engagement, aktiviteter og kreativitet og at give befolkningerne læring og mulighed for at organisere deres produktion af fødevarer, forbrugsgoder og services - og i den nye organisationsform indgår, forpligtelsen på at give hjælpen og læringen videre, så andre kan komme i gang og opbygge et værdigt liv.

Mange træk i vores ideer og tanker ligner dem, vi så i liberalismens opgør med absolutismens låste opfattelser af monopoliseret magt, styreform, ejendomsret og økonomi.

7. Baggrund: Økonomiens forældede begreber og strukturer

De problemer, som Pass It On tager fat på, kan virke *for* omfattende, og initiativet kan af samme grund forekomme *naivt*. Men er det det? Det økonomiske system, vi lever i i dag, er jo også blevet opfundet af dødelige mennesker med begrænset viden. De befolkninger, som liberalismens fædre Smith, Ricardo og Mill delte liv med, var slet ikke moderne og parate til et abstrakt arbejdsliv med en abstrakt økonomi på et marked. Hvis de fortalte om deres idéer, om en ny økonomi og udviklingen af nye former for arbejde, ville mange sikkert have svaret dem med et grin eller et udsagn om, at de var naive eller utopiske. Men de fastholdt diskussionen og

etablerede gradvist en ny økonomi ved at etablere nye arbejdsformer og nye ejerformer. Sigtet var alles bedste: frihed, udvikling, rigdom og fred mellem mennesker. Sådan burde også være i dag.

TurningPoints påstår ikke, at vi med Pass It On konceptet har løst alle problemer, men vi peger på centrale problemstillinger, og på hvordan man kunne ændre dem til noget bedre.

Lad os se på det: Grundlæggerne af tænkningen bag nutidens økonomi bestod af folk som Johannes Kepler, Galileo, René Descartes, Francos Bacon, Robert Boyle og Isaac Newton.¹⁷ Deres tænkning er i dag blevet integreret i vores begreber, sprog, handlinger, økonomi, viden- skab og i det hele taget den måde, vi forstår verden på. Vi henviser ikke til dem, når vi snakker sammen, men vi bruger deres ideer. Vi taler med andre ord mekanistisk og kapitalistisk samtidig med at vi taler fx dansk eller portugisisk.¹⁸

Statsligt og strukturelt bygger verden i dag i udstrakt grad på det Westfalske statssystem fra 1648, som i en moderniseret udgave er ratificeret i FN. I det Westfalske system blev de forskellige staters forfatninger centrerede omkring forfatninger, der indeholdt ideer om, hvem nationen omfattede, hvilken retslighed, og hvilken fordeling af værdierne, der skulle gælde. Den territoriale afgrænsning medførte at disse stater udviklede nationale sprog, hvor der før havde været flere sprog og et utal af lokale dialekter.

Med det Westfalske statssystem sker der således en sammenfletning af meget fundamentale og omfattende livsområder i verdens befolkninger: idéer, begreber og følelser om, hvem 'vi' er, som udfolder sig i den praktiske bevidsthed: det nationale sprog, og som bruges indenfor de regler og normer 'vi' har vedtaget eller er født ind i.¹⁹

Ordet 'økonomi' er en sammensætning af to græske ord: oikos og nomos, som betyder hhv. hus (fællesskab/os) og nomos, som betyder normer eller regler. Økonomi handler derfor ikke først og fremmest om penge, men om hvad forskellige kulturer forstår som 'os' og hvad de tilskriver værdi, og hvordan disse værdier skal fordeles.

Historisk har de enkelte Westfalske stater over tid flettet sprog og økonomi sammen på en måde, så de er blevet til 'nationale selvfølgeligheder', noget vi tager for givet.

Denne sammenfiltring er central for forståelsen af, hvorfor vores ledere ikke løser disse helt afgørende udfordringer. Det er særdeles svært at tænke ud af sproget. Det er denne sammen- filtring, som må vikles ud - sproget må vikles ud af økonomien og nationalstat.

De må vikles ud af dem, fordi fortidens tanker om natur, mennesker, økonomi, stat, vækst, osv. ikke længere virker, men snarere mekanisk undergraver samfundenes sammenhængskraft. Ulig- hederne bliver simpelthen for store, ødelæggelsen af naturen for omfattende og den gensidige økonomiske kamp for menings- og udsigtsløs.

Hvad var så materialismens og liberalismens dybere ideer - det paradigme de konstruerede? De troede verden var Gudsskabt. De troede at verden var materialistisk og mekanisk, som et urværk. Det medførte et syn på planter, dyr og mennesker, der opfattede dem som maskiner. Mennesker og dyr var så at sige maskiner af kød og blod.

At mennesker kunne tænke udgjorde dog et problem, som blev løst ved at opdele virkelig- heden i to 'magistrater': et religiøst, bestående af Gud, engle og sjæle, som ikke havde nogen videre forankring i materien. Denne sfære var ren ånd. Den anden 'magistrat' bestod af alt det fysiske, som var livløst materiale, der virkede efter mekaniske love. Indenfor denne 'magistrat' herskede videnskaben, der skulle finde de forskellige love. Det materielle univers var skabt af

Gud, som havde sat det i gang, og derefter ikke ville blande sig. Som tiden gik mistede den ene af disse to 'magistrater' dog i stigende grad vægt og indflydelse. Gud døde. Med Guds død opstod dog et helt centralt forklaringsproblem: hvad satte universet i gang, hvordan bliver det mekaniske menneske bevidst, tænkende og kreativt, og hvordan kan udvikling lade sig gøre? Da Gud ikke længere kunne bruges til at forklare alt, blev 'samfundet', de menneskelige handlinger og den fælles økonomi nu også til videnskab for mennesket.²⁰

Adam Smith og den række af samfundstænkere, der udviklede de økonomiske begreber, vi i dag lever inden i, ønskede at gøre samfundet og økonomien videnskabelig, og samtidig fri for den undertrykkelse religion, absolutisme og merkantilisme havde udøvet. De søgte gode 'modeller' for denne bestræbelse, og flertallet fandt den hos Descartes, Bacon, Newton, osv. og flere af dem kaldte sig derfor 'fysiokrater', og talte om samfundets 'mekanik', at være 'videnskabelig', osv.²¹

Det var f.eks. helt centralt hos Newton i hans fysiske faldeksperimenter at finde ud af om Gud blandede sig i objektets fald. Det gjorde Gud tilsyneladende ikke. Denne ide om den rene objektive fysik - den objektive test - inspirerede samfundsvidenskaben, og også økonomien.

Smith var meget inspireret af de franske fysiokraters tale om 'laissez faire' - at samfundets kræfter - herunder økonomien - skulle råde af sig selv, og han opfandt derfor 'det fri marked', hvor bestemte mekaniske økonomiske love skulle råde frit og uden indgreb fra religion, politik og etik.²²

Den nye liberale strømning var dybt præget af et sit opgør med absolutismen som styreform og merkantilismen som økonomi, som de tilsammen kaldte et 'krigssystem'. De tidlige liberalister insisterede derfor på, at beskrive mennesket som rationelt, at lægge vægt på at mennesker havde potentialer (kunne lære) og at menneskers rettigheder stod hævet over magt, systemer og traditioner. Uret, konflikter og krige opfattedes som irrationelle og skadelige for udviklingen - både af det enkelte menneske og af samfundet. Mennesket skulle være frit, så det kunne udvikle sig, og samfundet skulle give mulighed for denne fri udvikling, så det kunne blive fremgangsrigt og rigere. Målet var evig fred mellem mennesker og stater. På trods af disse idéer mente de økonomiske tænkere dog, at mennesket var drevet af konkurrence og egoistiske behov. Dette sidste skulle markedet dog tage sig af og nyttiggøre.

De klassiske økonomer Smith, Ricardo, Marx og til dels Mill fokuserede på 'produktionssiden' i menneskers arbejde, og mente derfor, at det var menneskets arbejde, der skabte værdi.²³ Fordi de levede i et landbrugssamfund, mente de, at arbejdet bestod i at dyrke landet. Da industrialiseringen blev en større økonomisk faktor, blev denne inddraget i, hvor værdierne blev produceret. De værdier, der blev produceret, blev afsat og brugt i familierne og i samfundet iøvrigt. Landbruget og industrien var med andre ord producerende (indtægt), mens samfund og familier var forbrugende (udgift).

De neoklassiske økonomer, Jevons, Menger, Walras, Marshall, osv. mente derimod ikke, at 'værdien' opstod på produktionssiden, men pegede i stedet for på markedssiden: for hvis nogen ville betale for en vare eller service, så havde den en værdi.²⁴ Den neoklassiske tænkning styrkede sin forståelse ved at udvikle en mængde matematik og formler for den økonomi, der udfoldede sig efter de økonomiske love på 'det fri marked'. Økonomien fik i denne periode fra 1871 til o. 1936/45 et naturvidenskabeligt præg, som medførte at religiøse, politiske og etiske refleksioner af økonomiens virkninger blev afvist.

I en kort periode fra o. 1945 til o. 1970 blev verdensøkonomien under indtryk af økonomen Keynes i højere grad end hidtil set statsligt reguleret og med en vis succes: den økonomiske ulighed mindskedes, men andre økonomiske problemer fortsatte og udfordrede derved teorien; heribland stagflation, og i 1980 begyndte nogle af verdens mest indflydelsesrige politikere (USA's Reagan og Englands Thatcher) at lægge deres økonomiske politik om, så den i højere grad fulgte anvisningerne fra den neolibérale økonomiske skole. Økonomien blev dereguleret - den skulle være en global 'laissez faire' økonomi, der blot fulgte de økonomiske love.²⁵

Fra o. 1970 til i dag er uligheden igen vokset til en størrelse, der er svær at forsvare, og som truer nationalstaternes sociale sammenhængskraft og selvforståelse; den økonomiske vækst har øget presset på biosfæren, har skruet op for konkurrencen om arbejdspladser mellem mennesker, så vi i dag ser et nyt social fænomen: 'prækariatet' - bestående af veluddannede både unge og ældre, som ikke kan få varigt arbejde på arbejdsmarkedet, men som underbyder hinanden og hopper fra tidsbegrænset job til job.²⁶

Ligesom de tidlige liberale tænkeres opgør rettede sig mod politiske og økonomiske monopoler,²⁷ retter TurningPoints' ideer og koncepter sig mod de politiske, institutionelle og økonomiske monopoler, der af de tidlige liberale tænkere opfattes som irrationelle og skadelige for udviklingen - både af det enkelte menneske og af samfundet - og derfor som årsagerne til uret, konflikter og krige.

Under indtryk af de nye udfordringer opstår nye økonomier, der søger at svare på problemerne. Mange af disse økonomier tager dog ikke udgangspunkt i noget opgør med det grundliggende paradigmes idéer, som skaber nutidens katastrofale udvikling. De fleste tager afsæt i de tidligere økonomiske skoler, som de derefter tilpasser dagens udvikling og krav så vidt muligt. Men de holder sig inden for paradigmet. De ender derfor ofte med, at pege på de sædvanlige reguleringsmekanismer: mere fri konkurrence, sikret af staten. Andre igen peger på andre beslutningslag: national politik, internationale reguleringer, osv. Der tænkes fortsat mekanisk, top- og ekspertstyret, centraliseret, osv. Derved overses det, at de forskellige enkeltproblemer er flettet ind i hinanden, og ikke kan løses uden hinanden. Endelig bliver der lagt vægt på den eneste ene rigtige beslutning. Der tænkes monokausalt, og man bliver indenfor rammen. Andre udvikler den økonomiske tænkning på grænsen af det eksisterende paradigme. Det er fx de nye økologiske og bæredygtige økonomier. Men disse økonomier starter og ender ofte i ideologiske opgør, der er svære at omsætte til praksis, og befolkningerne står derfor sjældent overfor noget reelt valg, når de skal have deres økonomi til at virke, og derfor søger et arbejde. Der er ikke noget reelt frit valg i dette paradigme og den økonomiske struktur, det skaber.

Muhammed Yunis' gode idé om mikrolån i Syd, der gør penge tilgængelige uden at låneren kan stille sikkerhed, rammer helt sikkert et behov, men idéen gør ikke op med de grundliggende neoklassiske økonomiske 'mekanismer', de bliver blot 'nedskaleret'. Resultatet ser ud til at være, at monopoliseringen af økonomien nu gentages, blot i mange mindre udgaver. TurningPoints kalder denne økonomi for 'stop økonomi', fordi initiativet stopper hos 'mig'. Idéen er god, men har potentiale til at blive udviklet, så den økonomiske udvikling og kvalitative vækst breder sig.

TurningPoint's bud på en bæredygtig økonomisk udvikling er både visionær, enkel og praktiserbar. Dele af denne økonomiske adfærd praktiseres allerede vellykket i USA, Spanien, m.fl. TurningPoints har blot kombineret nogle af de bedste idéer og træk fra disse i et samlet koncept. Pass It On virksomhederne skal kunne virke i nutidens økonomi, men vil i sin konstruktion og ud

fra sine idéer trække mod en anden økonomisk etik og andre økonomiske beslutninger. Dette styrkes efterhånden som disse virksomheder bliver flere og flere, der kan samarbejde.

Noget af det, der adskiller TurningPoints og Pass It On konceptet fra nutidens neoklassiske og neoliberale økonomier, er at de helt fundamentalt og fejlagtigt slutter fra fysik til menneskelige handlinger og tager udgangspunkt i forældelse opfattelser af de fysiske naturlove, som de skriver kamp, overlevelse, konkurrence og lineær vækst ind i. I modsætning hertil ser TurningPoints og Pass It On konceptet nok et grundlag i den nyere kvantefysik, og opfatter den som et grundlag for den menneskelige bevidsthed, hukommelse og fri vilje, der aldrig var til stede i Newtons mekaniske fysik, men vi bygger ikke vores økonomiske tænkning på kvantefysikken. Vi slutter ikke fra fysik til kultur. Den økonomiske tænkning bag TurningPoints og Pass It On bygger snarere på nutidig viden om kulturer, sociologi og psykologi.

Hvor Smith's økonomi medførte en mekanisk økonomi uden styrende etiske retningslinier og indre kvaliteter, som fremmede konkurrence, overlevelseskamp, kvantitativ lineær vækst og i sidste ende udgjorde et nulsumspil med kulturelle og økonomiske tabere og vindere, vil TurningPoints med Pass It On arbejde for en distribuerende og samarbejdende økonomi, hvor 'konkurrencen' er erstattet af en åben, afsøgende, samarbejdende, kreativ, legende, lærende og udviklende. En sådan økonomi må nødvendigvis hvile på tillid - og på en etik hvor ingen taber.

Dette vil videre medføre en økonomi, hvor det udførte arbejde *ikke* tømmes for mening ved at blive rationaliseret og differentieret ned i mindste enheder, men et arbejde der udføres i faglige- og sociale sammenhæng - mod et meningsgivende socialt og lokalt behov og mål.

Aspekter af en tilgængelig, åben og samarbejdende økonomi er blevet undersøgt af Guy Standing i flere populationer, der fik universel basal indkomst (UBI). Her viste data, at mennesker med UBI, udviser højere aktivitet, ansvarlighed og kreativitet i deres forvaltning af deres penge. Som noget uhyre interessant viser data også, at de spiser sundere, er mere fysisk aktive og bruger færre stimulanser så som rygning, alkohol og stoffer. Et sådant skifte forventer vi i TurningPoints også for især de fattigste deltagere og medarbejdere.²⁸

8. Konceptet - en udbygget forklaring

A. Virksomheden ejer sig selv. En Pass It On virksomhed kan ikke ejes af medarbejderne. Men dem der har ansvaret for virksomheden, og som kan fordele økonomien, er til enhver tid dem, der arbejder i virksomheden. Den kan heller ikke sættes på aktier eller sælges. Ved ophør overgår boet til en fond, der sætter nye Pass It On virksomheder i gang.

Sigtet er at hindre, at mennesker kan komme til at eje andre mennesker, fordi det medfører ulige og usunde magtforhold - og relationer præget af vilkårlighed, fortielser og løgne. Det er dette grundlæggende ulighedsforhold, som medfører at virksomhedens økonomi fordeles ulige og uretfærdigt, og at enkelte personer eller grupper kan bruge dette overskud til at købe aktier eller andre virksomheder.

Baggrund: Økonomiske analyser viser, at det er forvandlingen af penge til kapital, der på globalt plan i dag skaber ekstrem ulighed. Uligheden splitter samfund, fremmedgør mennesker og er drivkraften bag den uetiske og nedslidende brug af mennesker, vi ser i dag.

Analyserne og erkendelsen er ikke ny, allerede grundlæggerne af vores liberale økonomi pegede i deres analyser på at modsætningen mellem ejer og arbejder udgjorde et samfundsmæssigt

problem, der måtte løses. I en tidlig udgave af *Wealth of Nations*, gjorde Adam Smith sig følgende overvejelser om fordelingen af de fremstillede rigdomme:

“In a Civilised Society the poor provide both for themselves and for the enormous luxury of their superiors... with regard to the produce of the labour of a great Society there is never any such thing as a fair and equal division. In a Society of a hundred thousand families, there will perhaps be one hundred who don't labour at all, and yet, either by violence, or by the orderly oppression of law, employ a greater part of the labour of that Society than any other ten thousand in it. The division of what remains after this enormous defalcation, is by no means made in proportion to the labour of each individual. On the contrary those who labour most get least.” ²⁹

Trods disse analyser, holdt Smith fast i, at markedets ‘usynlige hånd’ ville lede de selvstændige håndværkere, iværksættere, producenter og forbrugere til en harmonisk forbedring af alles liv; - forbedring forstået som produktion af materiel rigdom. Det er i sine analyser af Smith’s tillid til den usynlige hånd, at den klassiske økonom Karl Marx formulerer følgende kritik:

“The simple sale of commodities - sale with a subsequent purchase - serves a purpose outside the turnover, namely the acquisition of utility, the satisfaction of needs. The circulation of money as capital, on the other hand, is an end in itself. (...) If one observes the special ways in which this self-increasing process of valuation presents itself, one will find these statements: capital is money, capital is commodity. But in reality, value itself becomes the active element of the process in which the constant shift between the forms of money and the forms of goods, adds value to its original value. Because, the movement in which it adds to itself, is its own movement, the increase is self-propagation. Capital has achieved the magic ability to be able to add value to itself, because of its original value. Capital gives birth to live kids or at least eggs of gold.” (Marx, *Capital*, 1 Book 1 p. 267) ³⁰

Marx stod ikke alene med sin bekymring og kritik, men delte den med en anden klassisk økonom, nemlig John Stuart Mill, der gjorde sig følgende overvejelser om modsætningen mellem penge og kapital, arbejdere og ejere, eksperter og ledere:

“..the business and relations of life, within the province of political economy, are mainly constituted on the basis of private property and competition. Many eminent reformers, being forcibly impressed with the mass of physical and moral evils which ... grow out of the facts of competition and individual property, have adopted the opinion ... that individual ownership, at least not in the instruments of production, should no more be suffered, but that all who are capable of work, should form themselves into co-operative associations, work for the common account, and share the produce with each other and with those unable to work, not by competition but on a prearranged principle of justice (1967, V: 441-2).” ³¹

Mill var foruroliget over udviklingen af stadig en dybere social og politisk kløft mellem kapital og arbejdskraft, væksten af en fremmedgørende produktionspraksis og usikkerheden og afhængigheden hos ‘de arbejdende klasser’. Han mente derfor, at en kooperativ økonomi ville kunne producere:

“...a change in society, which would combine the freedom and independence of the individual, with the moral, intellectual, and economical advantages of aggregate production; and which, without violence or spoliation... would realise, at least in the industrial department, the best aspirations of the democratic spirit, by putting an end to the division of society into the industrious and idle, and affecting all social distinctions but those fairly earned by personal services and exertions ... In this or some such mode, the existing accumulations of capital might honestly, and by a kind of spontaneous process, become in the end the joint property of all who participate in their productive employment: a transformation which, thus effected, (and assuming of course that both sexes participate equally in the rights and in the government of the association) would be the nearest approach to social justice ... which it is possible at present to foresee (1965, III: 793-4).” ³²

Modsætningsforholdet mellem ejer og arbejder har historisk været forsøgt løst ved privat ejerskab og ved statslig regulering, samt ved blandingsløsningen: andelsvirksomheder. Ingen af disse ser ud til at have virket efter hensigten. Andelstanken er nok den løsning, der kommer nærmest, men selv den leder frem til centralisering og koncerntænkning, og i den proces reduceres medarbejderne til ledere og ansatte, og deres relation og forhold til arbejde og produkt får i den proces stor lighed med almindelige privatejede virksomheder.

Der er således intet ekstremt i at TurningPoints analyserer dette modsætningsforhold, og de negative konsekvenser, det har medført, ligesom der intet ekstremt er over vores forslag til, hvordan det løses. Vores forslag ligger tæt på, hvad Mill selv foreslog.

Det er således på baggrund af den klassiske økonomis egne analyser at TurningPoints peger på, at det er i forvandlingen af penge til kapital, at den ekstreme ulighed opstår, og at det er denne mekanisme, der må ændres til en form, vi ikke har afprøvet endnu. Det er den form vi præsenterer i Pass It On.

Ejerskabet skal ikke lægges over i staten, i fonde eller andre steder. For det er uhyre vigtigt at følelsen af ejerskab, ansvar og indflydelse i forhold til arbejdsindsatsen etableres og bevares. Det mener vi kan opnås ved at etablere virksomheder, der får en ejerskabsform a la ‘public domain’. En virksomhed, der ikke kan ejes af nogen. En virksomhed med overskudsdeling. En virksomhed med demokratisk ledelse. På den måde stiller virksomhederne sig og sit arbejde til rådighed for mennesker, der gerne vil indgå i det arbejdende fællesskab.

B. Demokratisk ledelse. En Pass It On virksomhed har demokratisk ledelse. I virksomhedsdrift finder man to nødvendige hovedpositioner, der har forskelligt sigte og forskellige opgaver: ledelse og ekspertise. Begge er nødvendige. De sidestilles derfor i en Pass It On virksomhed. Ledelsesmedlemmerne vælges hvert år på virksomhedens generalforsamling. På den måde fordeles ekspertise og ledelse selv opgaver efter forhandling, rotation og periodiske valg. Ledelsen er med andre ord en valgt ledelse - den ledelse, der har ekspertisens tillid. I ledelsens virke udøver den fortsat åben, tillidsbaseret og demokratisk ledelse. Ud over ledelsens opgaver med driftsledelse i hverdagen, skal den afholde åbne ledelsesmøder kvartalsvist eller efter behov, hvor alle medarbejdere kan deltage. Alle ansatte kan frit og uden sanktioner komme til orde, hvad angår beslutninger, der har væsentlig indflydelse på virksomhedens drift.

Sigtet med demokratisk ledelse er at opløse et historisk konstrueret modsætningsforhold, som ikke behøver at eksistere, som hverken er retfærdigt eller konstruktivt, og som overbelaster

begge parter, og placerer dem i låste standpunkts-positioner. Et arbejde bør være det samme som at leve, lære og udvikle sig, derfor indgår denne dimension også i form af at oplære, modne og udvikle forholdet mellem ledelse og ekspertise. Hensigten er endvidere at skabe respekt om både ledelses- og ekspertiseopgaven, og hindre mennesker, der søger magt i ledelsesopgaven i at få den, men tværtimod at fremme opfattelsen af ledelse som en faciliteringsopgave, hvor lederen stiller sig til rådighed for ekspertisens dybe viden om produkt eller service. En sådan tilgang vil fremme etik, retfærdighed, ejerskab og deltagelse i både ledelses- og ekspertiseopgaven.

Baggrund: Begge sider overbelastes i dag som følge af dette modsætningsforhold: på den ene side ses en lille gruppe, der arbejder i døgn drift og under informations-, ansvars- og hastighedspress, og som har al beslutningskraften; og på den anden side ses majoriteten, som holdes uden for indsigt og læring. Begge gruppers manglende indsigt i hinandens situationer, dybere behov og interesser medfører ofte ensidige eller markerede standpunktsopfattelser, som ikke løser noget, og ikke peger udviklende fremad. Begge synspunkter er så at sige uoplyste og båret af uvidenhed og manglende medfølelse.

Når mennesker intet ejerskab, ansvar eller indflydelse har på det arbejde de udfører, og den produktion de indgår i ud - over deres løn - bliver de fremmede for sig selv og deres arbejde. Det skaber ufrugtbar forvirring, vandrehistorier og forskudte eller direkte konflikter. Desuden skaber det noget, som stikker dybere og dermed er langt værre: fremmedgørelse. Fremmedgørelsen skaber konflikter og en tilstand af kompenserende forbrug: grådighed. Med Erich Fromms ord:

“Industrialiseringens psykologiske forudsætning, at den individuelle egoisme i praksis fører til harmoni og fred og til udvikling af de almene velfærd, er lige så fejlagtig af teoretiske grunde, og atter er det bevist empirisk, hvor forkert forudsætningen er. Hvorfor skulle dette princip være sandt, som forkastedes af David Ricardo, en af de store klassiske økonomer? Egoisme er ikke bare et spørgsmål om adfærd, men også om karakter. Det vil sige, at jeg vil have det hele for mig selv, at jeg nyder at eje, ikke at dele, at jeg må blive begærlig, fordi mit mål er at have - jeg er mere, jo mere jeg har - at jeg må være antagonistisk indstillet mod andre: mine kunder, som jeg vil snyde, mine konkurrenter, som jeg vil ødelægge, mine arbejdere som jeg vil udbytte. Jeg kan aldrig være tilfreds, fordi mine ønsker er uden ende. Jeg må være misundelig på dem, som har mere, og bange for dem som har mindre. Men jeg er nødt til at undertrykke alle disse følelser for at fremtræde (både overfor andre og over for mig selv) som det smilende, rationelle, oprigtige, venlige menneske, alle foregiver at være.

Lidenskaben for at have noget må nødvendigvis føre til en endeløs klassekamp. Kommunisternes påstand om, at deres system vil gøre en ende på klassekampen ved at afskaffe klasserne, er ren fiktion, fordi deres system er baseret på princippet om ubegrænset forbrug som tilværelsens mål. Så længe alle vil have mere, må der opstå klasser, må der være klassekampe, og på globalt plan bliver international krig uundgåelig. Begær og fred udelukker hinanden.”³³

De nuværende ejerskabs- og ledelsesformer skaber med Fromms ord begær og forestillinger om ubegrænset forbrug. Begge indstillinger kan beskrives som umodne, uansvarlige, uægte, egoistiske, aggressive og som indstillinger, der vil lede til destruktive konflikter og krige; det modsatte af, hvad Pass It On søger at fremme.

Ved at demokratisere og rotere ledelse og ekspertise vil alle virksomhedens medarbejdere lære de forskellige udfordringer at kende, og dermed opnå læring og en dybere forståelse af, hvad virksomhedsdrift i praksis medfører. Den læring vil givetvis opløse en del konflikter, og betyde større gensidighed, men vil sandsynligvis også medføre flere uoverensstemmelser og konflikter, som skal håndteres og løses. Løses fordi lederen ikke længere 'bestemmer' over eksperten, og derfor ikke længere ensidigt kan beslutte og kommandere eksperten til at handle mod egen etik eller dybe ekspertviden. En mæglingsproces kan virke omstændelig, men den virker tilbage på virksomhedens generelle trivsel og på virksomhedens produkter, som i højere grad vil blive baseret på ekspertsens dybe viden end på skiftende lederes egne private idéer.

C. Der ansættes en ombudsperson. I en Pass It On virksomhed vælges derfor en ombudsperson, der har mæglende kvalifikationer og funktioner. Denne position har længere varighed end et enkelt år, da en Pass It On virksomheds medarbejdere ikke skal kunne skille sig af med konflikten' ved simpelthen at fyre ombudspersonen, da virksomhedens 'indre liv' og konfliktforløb for det meste også løber over længere perioder. Varigheden aftales. Konfliktlæringen overføres til ledelse og ekspertise samt evt. på produkt og service.

Sigtet med en ombudsmand er at løse og opløse de konflikter, der kommer i alle virksomheder, og at omsætte disse konflikter til organisatorisk, ledelses- og ekspertisemæssig læring, samt at evt. at overføre læringen til produkter eller services. Et andet sigte er at undgå tab af viden og erfaring ved at fasthold ekspertise, samt at skabe et fagligt grundlag for at udvikle både produkter og services. En sådan udvikling kan kun finde sted hvis der eksisterer tillid mellem ledelse og ekspertise.

Baggrund: Ledelsen ved meget om virksomhedens situation, men lidt om det enkelte produkt eller service. Derfor, hvis en Pass It On virksomhed arbejder med f.eks. ledelsesprocesser, og derfor har medarbejdere med dyb viden om ledelse og organisation, skal denne viden nyttiggøres af den siddende ledelse og ikke ses som en konkurrent eller modstander, og den udvikling der finder sted indenfor området bør naturligvis afspejle sig i den udøvede ledelse. Dette gælder naturligvis også på andre områder, så som etik, menneskerettigheder og generel læring. Hvis en ledelse ikke lytter til sine eksperter i sådanne situationer og produktioner mister den hurtigt ekspertisens tillid, og søger til andre virksomheder.

D. En Pass It On skal føde 3 Børn. Baggrunden for Pass It On navnet ligger i, at virksomheden i sin 'ungdom' skal hjælpe 3 andre virksomheder igang. Virksomheden skal give den hjælp videre, som den selv modtog: Pass It On! Hjælpen kan bestå af penge, eller i deling af ideer, erfaringer, rådgivning, ledelses- og ekspertisehjælp, introduktion til netværk og anbefalinger. Ideen skal endvidere fastholde eller udvikle lokal form, ejerskab og engagement.

Sigtet med dette princip er flere: dels at få etableret flere virksomheder end noget udviklingsprogram kan financiere, overskue og styre; dels at få etableret en 'samarbejdende økonomi', hvor den ene virksomhed ikke slår den anden ihjel, men en økonomi hvor mennesker hjælper hinanden i forhold til, hvilke behov og interesser, det lokale samfund måtte have. En sådan lokal selvfinansieret, selvejende og samarbejdende økonomi, hvor konkurrencen er nedtonet til fordel for samarbejde, vil også i højere grad være bæredygtig både i relation til biosfære, mennesker og lokalsamfund. Endvidere vil hjælpeopgaven medføre, at medarbejderne opbygger lokalt kendskab, relationer, gensidighed og samarbejde med andre virksomheder.

Dette vil medføre dels bedre eksterne relationer, og dels langt større selvindsigt. Der intet, der overgår den læring, som det at få et barn, hvis man som forældre da tager opgaven på sig.

Baggrund: I TurningPoints har vi ledt efter den stærkeste organisationsform, der kendes, og set på, om træk fra denne kunne overføres til Pass It On konceptet? Findes en sådan organisation? Og findes den globalt? Ja, en sådan organisationsform findes faktisk. En sådan global erfaring findes allerede i en række varierende udgaver af den type organisationer, som kalder sig 'familie'. Her kan en social etik og styrke findes, som kan trække menneskeheden økonomiske adfærd i den rigtige retning.

De fleste mennesker, der er forældre, vil nikke anerkendende, hvis vi siger, at det at få børn er noget af det, de har lært mest af - lært sig selv at kende, modnet, opnået indsigt i et andet menneske, opbygget empati, set læring og udvikling forme sig, osv. Dyb kærlighed til et andet menneske, som man følger tæt på, og som man ved at man en dag vil slippe, så det kan opnå selvstændighed, frihed og udvikle sig videre på det grundlag, man som forældre har givet det. Man har som forældre givet ubetinget kærlighed, senere har man gradvist stillet større og større krav og betingelser, efterhånden som barnet modnedes og kunne håndtere sit eget liv. Dette er en rig proces, hvis endemål er at udvikle og slippe fri.

Denne rige sociale proces finder sted i den mindste sociale enhed, vi kender: i familien. Det er også en af de mest alsidige organisationer, vi kender. Vi har set familien eksistere på meget forskellige tidspunkter i historien og i meget forskellige kulturer. På grund af det får familien mange forskellige former og organisationer - nogle historiske familier vil vi næppe kunne genkende som familier i dag - men det var de, hvis de ses fra indersiden af - af deres familiemedlemmer. Dette er en af styrkerne ved familien som organisation: den kommer i mange udgaver, men har stadig de samme grundlæggende kvaliteter.

Familien har en af de sværeste opgaver i menneskelivet og menneskeheden historie: produktionen af de velfungerende mennesker, der er grundlaget for samfundet.

Så i familien har vi en meget stærk social organiseringsform, som er i stand til at modstå mange udfordringer og stadig overlever, forbliver sammen og producerer nye mennesker.

Hvordan skabes en sådan organisation? Mennesket er et kulturelt væsen, og i denne kulturelle verden er 'ideen' og 'værdierne' de stærkeste 'enheder' af alle. Mennesker er deres ideer og deres sprog - de styres af ideerne, og tænker, føler og handler 'inde' dem. Inde i paradigmet af grundlæggende ideer og antagelser. Idéerne i mennesket bliver holdninger, og de forskellige holdninger udgør en samlet identitet, og identitetsformen grupper, organisationer og samfund med visse verdens synspunkter.

Disse ideer og værdier er så stærke, at folk er villige til at give deres liv for dem. Ikke mange andre organisationer ville kunne få et menneske til at tage denne slags beslutninger. I familierne drejer det sig om ideer og værdier som: kærlighed, omsorg, fællesskab, enhed, osv.

Disse ideer er de grundlæggende komponenter, der gør familien så alsidig og stærk - og de komponenter, der danner kernen i barnet, så det vil kunne tro på sig selv, forholde sig til andre mennesker, lære, arbejde - og så det kan opdrage endnu et nyt menneske.

Familien er ikke først og fremmest stærk på grund af penge, rationalitet, retfærdighed, ære, stolthed, status. Nogle af disse ideer er absolut nødvendige, men hvis barnet kun mødes af

disse vil det måske ikke overleve, men vil relatere dårligt til sig selv og andre. Det vil få psykologiske og sociale problemer.

Vi kan se familier fortsat fungere, selvom de har mistet en central forælder, en søster og et nært familiemedlem. Og vi kan se, at familier stadig er sammenhængende og fungerer, selvom de har mistet deres hjem og størstedelen af deres indkomst. Hvorfor forlader forældrene ikke bare de svage børn? På grund af ideen og værdien af kærlighed og omsorg, der danner personens identitet.

Vi ser også, at medlemmer af tætte og udvidede familier hjælper hinanden, og giver de andre medlemmer mulighed for at overleve, få det bedre eller få hjælp til at gå i skole. Penge deles og opfattes ikke som det første problem. De første problemer er kærlighed, hjælp og pleje. Og selvfølgelig opdragelsen af den fremtidige generation. Således skabes familien med de kvaliteter, som gør den så stærk.

Familien er meget stærkere end noget firma, hvor folk alene arbejder for penge og har en kontrakt om adfærd, produktion, tid, løn, fritid mv. Hvis den administrerende direktør bliver dræbt, hvis lønnen ikke kommer, hvis man bliver syg i lang tid, hvis nogen svigter ... bringes sammenhængen og livet i organisationen hurtigt i fare. Og virksomheden vil sandsynligvis ikke få hjælp fra den eksterne verden - af dens konkurrenter.

De sociale processer fra familien, med den sociale styrke de medfører, ønsker TurningPoints at tilpasse til Pass It On virksomheder, og den samarbejdende økonomi, disse virksomheder opbygger.

At hver virksomhed skal hjælpe tre 'børn' igang er kun et bud på et antal. Præcis som i familier, er der forskellige kapaciteter, forskellige omstændigheder, forskellige styrker og svagheder, der alle vil afgøre, hvor mange 'børn' hver virksomhed skal sætte igang.

Men princippet om, at en Pass It On virksomhed skal 'have børn' er bærende og vigtigt for opbygningen af en samarbejdende økonomi og for den lærings, der følger med.

9. TurningPoints økonomiske tænkning

Både den klassiske og den neoklassiske økonomiske teori gennemfører en næsten direkte kobling fra Newtons fysik til deres økonomiske teorier. I sin bestræbelse på at gøre økonomien videnskabelig forsøgte især den neoklassiske økonomi at tænke moral og normer ud af økonomien, så man kunne forudberegne den vha. formler og matematik. Denne form for økonomi har således fået et meget fjernt forhold til eget formål, etik, mennesker og samfund.

TurningPoints mener at denne tænkning er fundamentalt fejlagtig: at man ikke kan slutte fra fysiske love til love om menneskers og samfunds økonomiske adfærd, og man kan ikke tænke mennesker og samfund ud af økonomiens love.

En økonomi kan ikke baseres på en objektiv fysik, men må nødvendigvis tage udgangspunkt i en etik og en i teorier om mennesker og samfund. For lige at fastholde: økonomi er som vi så tidligere sammensat af to græske begreber (der hver rummer dybe overvejelser): oikos og nomos. Oikos henviser til hvem 'vi' er (mennesker!), og nomos henviser til hvilke 'normer' vi vil leve efter. At tænke såvel menneske som etik ud af økonomi grænser tydeligvis til det absurde.

I Aristoteles definition af, hvad der gør en handling - herunder også en økonomisk handling - til en menneskelig handling, argumenterede han for, at der for menneskers vedkommende er

forskel mellem *gøren* og *handling*. Det gør han, fordi mennesket er det eneste væsen, der udvikler logos - dvs. tænkning, begreber, sprog og menneskelige handlinger:

For mennesker gælder det, at mening + *gøren* = *handling*

Forskellen mellem *handling* og *gøren* er, at *handlingen* er blevet tilføjet mening. Aristoteles' *handlingsbegreb* kan således bruges til at beskrive generel menneskelig adfærd, herunder økonomisk adfærd.

Aristoteles påpeger i sin bog, *Poetikken*, at når vi betragter noget som en *handling*, og altså ikke kun som en eller anden tilfældig hændelse eller bevægelse, så hænger det sammen med, at vi oplever hændelsen som behæftet med et motiv, en mere eller mindre bevidst hensigt, eller mening, hos den eller dem, der forårsagede hændelsen. Tilføjelsen af mening til *gøren* er tilføjelsen af kulturel, religiøs, historisk og politisk kontekst, der kommer som hele menings- og tolkningssystemer, og ofte i form af sprog.

Økonomi er således et underbegreb til *handlingsbegrebet*, og kan ikke eksistere uden mening for den producerende og den aftagende person. Økonomi findes kun i den menneskelige kulturverden - ikke andre steder.

Hvis vi igen henholder os til Aristoteles opdeling af *handlingsbegrebet*, så ser vi at det deles i to: kroppens bevægelser, og de betydninger disse bevægelser kan knyttes til.

På samme måde kunne man opdele økonomien, og pege på, at en del af økonomien er knyttet til kroppe: hvem er 'vi' (*oikos*), og at en anden del af økonomien stammer fra menneskets betydningssystemer, fra de kulturer, som mennesket indgår i og løbende udvikler (*nomos*).

Dette peger på, at en økonomi baseret på teorier om mennesker og samfund kunne tage sit afsæt i en generel viden om menneskets basale biologiske behov, der danner forudsætningen for menneskets psykiske og kulturelle behov. En sådan pyramide af behov peger i retning af Maslow's behovspyramide. Et sådant synspunkt og en sådan brug kunne let åbne for tidligere tiders endeløse diskussioner om, hvad 'ægte' behov er, og hvem der skulle afgøre det - mao. hvem der skulle have den 'usynlige' definitionsret til at tale på det ægtes og naturens vegne. En sådan diskussion anser vi, belært af tidligere diskussioner, for ørkesløs.

TurningPoints vil derfor pege på, at kroppen har brug for en vis mængde næring til at opretholde det biologiske liv, men vil samtidig afvise snævre definitioner af, i hvilke former denne behovsopfyldelse skal finde sted i. Diskussioner om børn skal spise pandekager eller rugbrød eller om børn må tygge tyggegummi og drikke Coca-Cola, er ikke længere diskussioner om kropslig ernæring, men diskussioner om kulturelle betydninger - om f.eks. hvordan fødselsdage, eller andre betydningsladede begivenheder skal fejres.

Dermed er vi ovre i det andet område, som Aristoteles pegede på, nemlig meningen, betydningen. Behov knyttet til betydning kommer som Hegel pegede på, som systemer af behov, og er tæt knyttet til sprog, hverdag og levevis. De er både 'imaterielle' og meget svære at ændre på, som de dybe vaner og rutiner, de består af. De giver livet og det samfundsmæssige fællesskab forudsigtelighed, forståelse og tryghed.

Vi er dermed på sociologisk område, og her finder vi en række meget konkret bud på, hvad der er styrende for en økonomisk forståelse og styring af den fælles økonomi - nemlig *betydning*.

Kulturer (og nationalstater) er menneskeskabte betydningssystemer, og de er afgørende for, hvad de mennesker, som lever i dem anser for forståeligt og motiverende, og som de derfor stræber efter i deres hverdagsliv. Et betydningssystem er således 'et bindende' system.

Der er flere sociologiske bud på, hvordan disse 'bindinger' virker. Uden at låse os til Giddens vil vi her kort ridse denne del af Giddens teori op, og vise hvordan den kan bruges økonomisk.

De strukturer, som binder mennesker, består hos Giddens af følgende elementer: betydnings- og kommunikationsstrukturer (signification), kontrol- og magtstrukturer (domination) og legitimationsstrukturer. Disse strukturer indeholder nogle regler og nogle ressourcer, som aktøren bruger i alle handlinger, og de kan listes som følger:

- S (signification – betydning)
- D (domination – kontrol) – denne har to aspekter:
 - Brug af autoritative ressourcer i kontrollen over mennesker
 - Brug af allokativer ressourcer i kontrollen over objekter: penge, ejendom, redskaber etc.
- L (legitimation)

Når mennesker deltager økonomisk i betydningssystemer, trækker det på ovenstående. Sprog og kommunikation er forudsætningen for, at det kan orientere sig, kommunikere og deltage. Mennesker skal besidde en vis mængde magt for at kunne kontrollere sine omgivelser så meget, at det kan deltage. Dette nødvendiggør at man kan kontrollere både autoritative og allokativer ressourcer. Legitimationspunktet (L) peger hos Giddens på normer og sanktioner, som mennesket dels må acceptere, dels bidrage til, når han handler.

Mennesker bruger altid kommunikation, magt og legitimation i alle dets handlinger. En analyse af økonomi må derfor ske på systemniveau af sammensætningen af disse elementer og forandringsprocesserne i og mellem betydning, kommunikation, magt og legitimation.

Disse indlejres i institutioner, der korresponderer med strukturernes indhold, nemlig politiske, ideologiske, økonomiske og juridiske institutioner. De fire institutioner er gensidigt indvævede i hinanden, og kan derfor ikke analyseres isoleret:

- S-D-L: symbolsk orden/ideologiske institutioner (kirke, medier, skole)
- D (autoritative)-S-L: politiske institutioner
- D (allokativer)-S-L: økonomiske institutioner
- L-D-S: jurisdiktionen/love/sanktionsområder

- S = Signification (betydning)
- D = Domination (magt)
- L = Legitimation

Dette er eksempler på, hvordan en sociologisk analyse af økonomi kan gribes an, når man tager udgangspunkt i mennesker og i samfund.

Det er niveauet af teknologi, der muliggør skabelsen og udviklingen af allokativer ressourcer. Allokativer ressourcer er hos Giddens, f.eks. fødevarer, boliger, våben og bedre produktionsmidler. Sådanne allokativer ressourcer, er nært sammenhængende med samfundets teknologiske stade, og dets evne til at udstrække tid-rum forbindelser. Giddens fremstilling retter på den måde fokus mod centre, hvori disse allokativer ressourcer ophobes. Disse centre bliver hos Giddens til 'magtcontainere' (power containers), som placeres i det sociale system. Det er magtcontainernes koncentration af allokativer ressourcer, som tilsammen skaber magt. Koncentra-

tionsgraden af de allokativer ressourcer er nemlig ifølge Giddens betinget af faktorer, som igen skaber autoritative ressourcer. Et samfund vil sætte nogle vilkår, som sætter rammer for udviklingen af autoritative ressourcer, der medfører, at det kan kontrollere befolkningen på et givet niveau. De centre, som udgør magtcontainere, betegner Giddens som 'locales' eller steder. I disse 'locales' er systematiske interaktioner og sociale relationer forbundet i forskellige 'settings'.³⁴

Der er en tæt forbindelse mellem en mentalitet, teknologi, økonomi og statskonstruktion. Typebestemmelsen af en stat og udstrækningen af dens magt kan kun ske ved en specifik analyse af de allokativer og autoritative ressourcers sammensætning. De statsdannelse, der eksisterer, kan ifølge Giddens bestemmes af de forskellige måder, hvorpå magten genereres, og de to ressourcetyper sammensættes.³⁵

I TurningPoints bruger vi ovenstående til at 'generere' fire forskellige idealtyper for stater og deres økonomier, ligesom vi bruger det til, hvordan de fire forskellige idealtyper producerer konflikter og vold, og hvordan deres politi håndterer disse konflikter og denne vold.

De fire statstyper svarer på mange måder til den inddeling i demokratiseringsgrad, som The Economist måler på hvert år, og som ender i en opdeling i følgende kategorier: 1. Full Democracies, 2) Flawed Democracies, 3) Hybrid Regimes og 4) Authoritarian Regimes.³⁶ The Economist når frem til placeringen af stater indenfor denne opdeling gennem et batteri af spørgsmål, der rummer flere af de dimensioner, som Giddens peger på. The Economist's undersøgelse er dog ikke baseret på Giddens teorier og koncepter, men er på nuværende tidspunkt et udmærket udgangspunkt.

10. Programmer og udbredelse

I den kommende tid vil TurningPoints gå i gang med at etablere de første Pass It On virksomheder, og de undervisningsopgaver af politiet, der følger med denne første etablering. Samtidig med dette vil TurningPoints rette henvendelse til det lokale politi og tilbyde dem om-talte undervisning i ledelse og konfliktløsning.

TurningPoints opfatter denne første fase som en pilotfase, hvor konceptet afprøves og tilpasses de kulturer, klasser og vilkår som de etableres i. Der er meget, som skal læres og udvikles. Det skal ske lokalt og sammen med medarbejderne i virksomhederne.

Vi starter med 4 tilpassede indsatser. Disse indsatser er hver tilpasset en bestemt statstype og et bestemt befolkningssegment, se nedenfor. Denne tilgang har træk fra TurningPoints' politi-indsats, som også er opdelt i 4 indsatstyper - alt efter statstype. Se nedenfor og evt. på vores hjemmeside for mere information.

Når pilotfasen er gennemført, og erfaringerne hentet hjem, vil et større antal virksomheder kunne etableres. I TurningPoints forventer vi herefter en forholdsvis hurtig udvikling og udbredelse af dette udviklings- og virksomhedskoncept.

Samtidig med denne udrulning af konkrete virksomheder og politikurser skal TurningPoints struktur styrkes administrativt, økonomisk og mandskabsmæssigt.

I den nedenstående gennemgang har vi søgt at beskrive fire forskellige Pass It On indsatser i fire forskellige statstyper med hver deres økonomi, i forhold til en udvalgt population og de udfordringer, det vil medføre.

Full Democracies (statstype 1)

Type:	Den arbejdsløse højtuddannede unge. Byboende i forstadslejlighed
Målgruppe alder:	23 - 40 år
Køn:	Begge køn
Fysisk:	Fra middel til veltrænet. Få fysiske udfordringer, dog for meget skærm-arbejde. Stresset med tendens til ensomhed og rodløshed: hvor er verden på, vej hen?
Psyke:	Globalist, ung, alternativ, vegan'ish, fuck-det hele'ish...
Relationskomp.:	God til meget god
Uddannelse:	Folkeskole, gymnasium og universitet - ialt: 15 års uddannelse
Viden og indsigt:	Abstrakt, teoretisk tænkende og læsende. Global selvforståelse, multi-kulti
Erfaring og håb:	Har selv søgt mod by eller centrum i forbindelse med uddannelse
Position:	Højtuddannet (høj kapital). Lav indtægt (lav økonomisk kapital). Lav indflydelse (lav social kapital). Blandet hierarkiet position. Søger alternativ kommunikation og viden.
Værdier:	Bæredygtighed, globalisme, humanisme, tolerance, fred
Indtægt:	Lav indtægt. Få penge, bor til leje eller couch-surfer, økonomisk rådvild: globalist eller nationalist?
Værdiskabelse:	Viden, service - humaniora, kultur, kommunikation
Voldserfaring:	Ingen direkte vold. Men: strukturel vold udøvet af myndigheder, arbejdsgivere og boligudlejere
Politierfaring:	Måske fra demonstrationer. Strukturel vold i form af prekær livssituation. Derfor: negativt indstillet overfor politi, myndigheder og arbejdsgivere
Problemer:	Masser af livslyst og ideer, men intet økonomisk råderum til at gøre det, han/hun vil. Føler sig usikker, forvirret og frustreret, og at livet løber fra dem. Mangler fagligt netværk og erfaring.
Kapacitet:	Stor kulturel kapacitet. Lav økonomisk kapacitet. Stor ubrugt organisatorisk kapacitet. Potentiel social kapacitet - betinget af alder, erfaring og socialklasse.
Produktområde:	Primært viden, kommunikation, service, kultur, design - som de allerede har, men ikke kan organisere og sætte ind i et fungerende erhvervsrettet netværk
Støttebehov:	Behov for støtte til ide- og konceptudvikling, netværksopbygning, organisering
Form:	Workshop, lærings- og støtteforløb, kollektive og individuelle vejledningssamtaler
Sværhedsgrad:	Let mht. psykisk kapacitet. Let mht. økonomiske behov (kultur, viden, service)

Program 1 (TP-indsats:)

1. Få inspiration gennem foredrag, workshops og vejledning. Skærpe egen faglighed, opnå skærpet fokus, huske drømmene...
2. Individuel narrativ vejledning (identitetsarbejde - personlig og faglig)
3. Individuel videreuddannelse - motivation, arbejde, penge, virksomhed
4. Fælles forløb for arbejdsløse og prekære - ud fra styrket narrativ om fællesskab, sustainability, oprigtighed, håb, udvikling, egen/fælles fremtid:
Præsentation: Hvem er vi? Hvad kan vi hver især? Hvad kan vi finde på sammen? Hvordan gør vi det? Idé, behov, penge, koncept, organisation, plan...
5. Lære at få idéer, at udvikle koncepter, afprøve behov, lære at beslutte, lære at opbygge konkret produktion/service, organisation m. økonomi
6. PIO-virksomheds- og netværksdannelse: Ud fra idéer, fagligheder, venskaber, værdier, mål. Test og trykprøvning...
7. Etablering af konkret virksomhed
8. Læring af kompetence til samarbejde m. andre Pass It On virksomheder
9. Udarbejde PIO-plan ifht 3 nye virksomheder...
10. Kontrakt om støtte af andre PIO-virksomheder

Flawed democracies (statstype 2)

Type:	Den arbejdsløse industriarbejder, produktionsarbejder fra udkantsområder i Turkiet. Byboende i forstadslejlighed
Målgruppe alder:	18 - 50 år
Køn:	Begge køn
Fysisk:	Produktions- eller industriarbejder, manuelt arbejde, presset på hastighed, mening, økonomi slidt - mod-identitet: arbejder, solidaritet,
Psyke:	Globalist eller nationalist med national- og klasseidentitet, egenfortælling, slægtsfortælling
Relationskomp.:	Moderat til god
Uddannelse:	8-10 skoleår. Faglært - har konkret faglig viden og erfaring fra mesterlære i industri, fremstilling eller værksted
Viden og indsigt:	Konkret tænkende og læsende: underholdning, adspredelse, sport National selvforståelse - common sense forståelse af nation, arbejde, penge: - jeg arbejder og bidrager, men hvad gør andre fx de fremmede??
Erfaring og håb:	Barn af interne migranter - fra landsby til by. Har svært ved at forstå de globale politisk-økonomiske udviklinger. Har sort/hvide meninger, som rettes mod flygtninge, migranter eller 'de rige'...
Position:	Midterposition i det nationale hierarki, blandet feedback fra andre statuslag - der mest sker via massemedier og organiserede events fx fagforeninger
Værdier:	Professionsværdier, tryghed, nationale
Indtægt:	Lav indtægt. Få penge, lejer, økonomisk rådvild: globalist eller nationalist?
Værdiskabelse:	Produkt, bureaukratisk service (blandet arbejde)
Voldserfaring:	Strukturel vold udøvet af både politi og myndigheder. Bureaukrati m. smøring/korruption. En tilstand af traditionel (vilkårlig) ret.
Politierfaring:	Lav eller ingen direkte vold. Men: strukturel vold (ingen beskyttelse mod løntrykkeri, boligmarked, lav politibeskyttelse v. demonstrationer. Derfor: negativt indstillet overfor politi og myndigheder
Problemer:	Mangler viden, ideer og økonomisk råderum til at gøre det, han/hun vil. Føler sig bundet, fanget i et muse-hjul. Ønsker frihed men undgår ansvar og politik. Faglighed og uddannelse er truet af disruption og udvikling' føler sig presset
Kapacitet:	Lav til middel kulturel kapacitet. Lav til middel økonomisk kapacitet. Lav organisatorisk kapacitet. Handlingsorienteret: fx sygeplejerske eller mekaniker. Potentiel social kapacitet
Produktområde:	Både produkt og service
Støttebehov:	Behov for økonomisk støtte til efter- og videreuddannelse. Læringsstøtte til ide- og konceptudvikling, netværksopbygning og organisering Produktionsstøtte til udvikling af produkt (løn, lokaler og materialer)
Sværhedsgrad:	Middel mht. psykisk kapacitet. Meget svær mht. økonomiske behov

Program 2 (TP-indsats:)

1. Hvile hovedet, få inspiration, ny viden, foredrag, huske de unge drømme
2. Individuel narrativ vejledning (identitetsarbejde - personlig og faglig)
3. Individuel videreuddannelse - motivation, arbejde, penge, virksomhed
4. Fælles forløb for arbejdsløse, lavtlønnede, prekære - ud fra styrket narrativ om: stolthed, oprigtighed, håb, udvikling, egen/fælles fremtid (konkret ramme, værdier, hvad give videre? Hvordan gør man? Hvordan gør vi?
5. PIO-netværksdannelse: ud fra idéer, fagligheder, venskaber, værdier, mål
6. Etablering af forretning. Ud fra behov de ser; ud fra kontakt m. myndigheder; ud fra undervisning af/med politiet.
7. Tilknudning til TP, PIO-erhvervsliv og andre NGO'ere
8. Lære at spotte behov, etablere PIO-virksomheder
9. Lære at opbygge konkret produktion/service, organisation m. økonomi,
10. Konkret kompetence til samarbejde m. andre Pass It On virksomheder
11. PIO-plan ifht 3 nye virksomheder...
12. Melde ud om støtte til andre PIO-virksomheder

Hybrid regimes (statstype 3)

Type:	Migranten fra land til by
Målgruppe alder:	15 - 30 år
Køn:	Begge køn
Fysisk:	Underudhvilet, manuelt arbejde, slidt - spirende mod-identitet (arbejder/solidaritet)
Psyke:	Spirende statslig og klasse identitet, egenfortælling (hvor er jeg fra, hvorfor er jeg her (slumkvarter). Hvad var/er min drøm?
Relationskomp.:	Svag.
Uddannelse:	Ingen eller kort (0-4 år delvis), konkret mesterlære (landbrug, dyrehold) Viden og indsigt: Ringe indsigt i og forståelse af 'byrum' og 'bytterelationer' (hvad kan jeg, som den anden har brug for?)
Erfaring og håb:	Migrant fra landsby til by. Håber på arbejde, men... Har svært ved at forstå de abstrakte koder for hhv. økonomi, politik, mode, relationer. Slås (!!) med andre migranter om løsarbejde...
Position:	Næstlaveste position i hierarkiet, ingen eller negativ feedback fra andre mennesker, men 'indenfor' og 'synlig', dog stadig ringeagtet (en svær læringsposition)
Værdier:	Traditionelle (religiøse) og moderne (politisk-økonomiske). Forvirret.
Indtægt:	Lav indtægt - daglejer
Værdiskabelse:	Produkt, primitiv service (kropsligt muskelarbejde)
Voldserfaring:	Direkte vold udøvet af politi. Afpresning og korruption. En tilstand af retsløshed og vilkårlig ret
Politierfaring:	Direkte vold (de fattige sover på gaden, tigger, klunser, snyder, stjæler, udøver vold og tvang)
Problemer:	Dårligt læsende, lav viden, bange for politiet pga. dårlige erfaringer, ingen penge, ingen ejendom, rådvild
Kapacitet:	Lav kulturel kapacitet. Lav økonomisk kapacitet. Fraværende organisatorisk kapacitet. Potentielt egenforståelse og økonomisk kapacitet
Produktområde:	Primære produkter og basal service (dyrkning, handel af råvarer, taxikørsel)
Støttebehov:	Primære behov: beskyttelse, mad, husly, læge og hygiejne. Sekundære: basal uddannelse, selvudvikling og identitetsdannelse. Udvikling af relationskompetence, basal behovs- og markedsforståelse. Lille økonomisk virksomhedsstøtte. Lille udgift - stor hjælp.
Sværhedsgrad:	Svær til middel mht. psykisk kapacitet. Let mht. økonomiske behov

Program 3 (TP-indsats):

1. Hvile kroppen - sove beskyttet, få mad, vask og tøj, læge
2. Bolig (storrum, værelse, senere lejlighed, lille hus)
3. Lægebesøg og udredning. Evt.juridisk bistand
4. Individuel narrativ vejledning (omsorgs- og retningsarbejde)
5. Individuel undervisning (læse, skrive, regne - fag: håndværk, behov, produkt, penge til start-up)
6. Fælles forløb om styrket narrativ om: håb, overlevelsesvilje, sejhed - hvilket håb for egen/fælles fremtid (konkret ramme, værdier, hvad give videre?)
Byen som menneskeligt 'rum' - hvordan gør man her..?
7. Netværksdannelse: familie, venner, folk med arbejde og ressourcer
8. Etablering af forretning. Ud fra behov de ser; fra undervisning med politiet; ud fra besøg, hvor andre civile fortæller om, hvilke behov de ser i lokalområdet; kontakt m. myndigheder. Tilknytning til TP og andre NGO'ere
9. Lære at opfange behov, lære at etablere forretning på behov: opbygning/genopbygning... kloakering, vvs, el, byggematerialer, osv.
10. Konkret kompetence til samarbejde m. andre Pass It On virksomheder

Authoritarian regimes (statstype 4)

Type:	Slaven/den kasteløse
Målgruppe alder:	10 - 25 år
Køn:	Begge køn
Fysisk:	Underudhvilet, stresset, fejler næret, syg, nedslidt - men sej (en overlever. (brutal?))
Psyke:	Ringe selvsind og egenomsorg, ringe relationskompetence, ringe begrebsdannelse og sprog, lav selvkontrol, ringe planlægningkompetence - stor overlevelsesvilje (hvad kommer det af?)
Relationskomp.:	Fraværende til svag
Uddannelse:	Ingen eller kort (0-4 år - kun delvis)
Viden og indsigt:	Ringe indsigt i og forståelse af 'bytterelationer' (hvad kan jeg, som den anden har brug for?)
Erfaring og håb:	Dårlig erfaring med andre menneskers omsorg, men de må have håb et eller andet sted fra? Hvor? Forældre? Søskende? En nærværende ven? Hvor?
Position:	Laveste position i hierarkiet, ingen eller negativ feedback fra andre mennesker, 'udenfor'/'usynlig' (som er en svær læringsposition)
Værdier:	Traditionelle, religiøse, lokalt forankret, konkret, spontan og handlingsorienteret
Indtægt:	Lav indtægt < 1 \$ pr. dag (tigge, bære tasker, trække ladvogn, vaske bilruder, etc.)
Værdiskabelse:	Produkt, primitiv service (kropsligt muskelarbejde)
Voldserfaring:	Direkte vold udøvet af både politi og civile i samme gruppe. En tilstand af retsløshed.
Politierfaring: vold og tvang)	Direkte vold (de fattige sover på gaden, tigger, klunser, snyder, stjæler, udøver
Problemer:	Analfabeter, lille viden, bange for politi og myndigheder pga. dårlige erfaringer og fraværende viden, ingen penge, ingen ejendom
Kapacitet:	Fraværende til lav kulturel kapacitet. Fraværende økonomisk kapacitet. Fraværende organisatorisk kapacitet. Potentiel egenforståelse og økonomisk kapacitet
Produktområde:	Primære produkter og basal service
Støttebehov:	Primære behov: beskyttelse, mad, husly, læge og hygiejne. Sekundære: basal uddannelse, selvudvikling og identitetsdannelse. Udvikling af relationskompetence, basal behovs- og markedsforståelse. Lille økonomisk virksomhedsstøtte. Lille udgift - stor hjælp.
Sværhedsgrad:	Svær mht. psykisk kapacitet. Let mht. økonomiske behov

Program 4 (TP-indsats):

1. Hvile kroppen - sove beskyttet, få mad, vask og tøj, læge
2. Bolig (storum, værelse, lejlighed/hus)
3. Lægebesøg og udredning. Evt.juridisk bistand
4. Individuel narrativ vejledning (omsorgs- og retningsarbejde)
5. Individuel undervisning (læse, skrive, regne - fag: håndværk, behov, produkt, penge)
6. Fælles forløb om styrket narrativ om: håb, overlevelsesvilje, sejhed - hvilket håb for egen/fælles fremtid (konkret ramme, værdier, hvad give videre?)
7. Netværksdannelse: familie, venner, folk med arbejde og ressourcer
8. Etablering af forretning. Ud fra behov de ser; fra undervisning med politiet; ud fra besøg, hvor andre civile fortæller om, hvilke behov de ser i lokalområdet. Lære at opfange behov, lære at etablere forretning begrundet i behov
9. Konkret kompetence til samarbejde m. andre Pass It On virksomheder

12. Henvisninger

- 1 Se FNs Menneskerettighedserklæring her: <http://um.dk/da/udenrigspolitik/folkeretten/menneskerettigheder>
- 2 Se World Wide Fund for Nature - https://www.wwf.dk/wwfs_arbejde/skov/biodiversitet/
- 3 Se Oxfam - <https://oxfamibis.dk/en-bedre-fremtid-kodeordet-er-skat/>
- 4 Piketty, Thomas (2013) *Kapitalen i det 21. århundrede*. Finland, Gyldendal
- 5 FN (1980) *Nord-Syd: En overlevelsplan*. Viborg: FN-forbundet
- 6 Piketty, Thomas (2013) *Kapitalen i det 21. århundrede*. Finland: Gyldendal, s. 327
- 7 Macmillan, John. (1998) "*On Liberal Peace*." London: Taurus Academic Studies, p. 101
- 8 Øberg, Jan (1976) *Energi til et bedre samfund*. København: Chr. Ejlers Forlag. s. 75
- 9 Kaldor, Mary (1998) *New and Old Wars*. Stanford University Press; Münckler, Herfried. (2002) *The New Wars*. Cambridge: Polity Press; Duffield, Mark. (2001) *Global governance and the new wars*. London: Zed Books.
- 10 Lacina, Bethany & Nils Petter Gleditsch. (2005) *Monitoring Trends in Global Combat: A New Dataset of Battle Deaths*. *European Journal of Population / Revue européenne de Démographie*. June 2005, Volume 21, Issue 2–3, pp 145–166; Gleditsch, Nils Petter (2015) *The Decline of War—The Main Issues*. Mosbach: Springer.
- 11 Kaldor, Mary (1998) *New and Old Wars*. Stanford University Press; Münckler, Herfried. (2002) *The New Wars*. Cambridge: Polity Press; Duffield, Mark. (2001) *Global governance and the new wars*. London: Zed Books.
- 12 Frühling, Hugo. (2009) *Research on Latin American Police: Where do we go from here? Police Practice and Research*. Vol. 10, Nos. 5-6, October-December, 2009, 465-481
- 13 Bayley, David H. & Clifford D. Shearing (1996) *The Future of Policing*. *Law & Society Review*, Vol. 30, No. 3. (1996), pp. 585-606; O'Neill, William G. (2005) *What We Know So Far and What We Still Need To Know*. International Peace Academy. Policy Paper. New York
- 14 Njoh, Ambe J. (2003) *Urbanization and development in sub-Saharan Africa*. *Cities*, Vol. 20, No. 3, p. 167–174, 2003
- 15 FN (1980) *Nord-Syd: En overlevelsplan*. Viborg. FN-forbundet
- 16 Sheldrake, Rupert (2013) *The Science Delusion*. London: Coronet, s. 20.
- 17 Sheldrake, Rupert (2013) *The Science Delusion*. London: Coronet. s. 20.
- 18 Holborow, Marnie. (2015) *Language and Neoliberalism*. London: Routledge
- 19 MacMillan, John. (1998) *On Liberal Peace*. New York: Tauris Publ. s. 32-56
- 20 Sheldrake, Rupert (2013) *The Science Delusion*. London: Coronet, s. 12f
- 21 Wendt, Alexander. *Quantum Mind and Social Science*. Cambridge: Cambridge University Press. S. 12
- 22 Wendt, Alexander. *Quantum Mind and Social Science*. Cambridge: Cambridge University Press. S. 12
- 23 Mazzucato, Mariana (2017) *The Value of Everything*. St. Ives: Penguin Books, s. 66
- 24 Mazzucato, Mariana (2017) *The Value of Everything*. St. Ives: Penguin Books
- 25 Mazzucato, Mariana (2017) *The Value of Everything*. St. Ives: Penguin Books
- 26 Standing, Guy. (2011) *The Precariat*. London: Bloomsbury
- 27 Mazzucato, Mariana (2017) *The Value of Everything*. St Ives: Penguin Books
- 28 Sheldrake, Rupert (2013) *The Science Delusion*. London: Coronet.
- 29 Macmillan, John. 1998. "*On Liberal Peace*." London: Taurus Academic Studies, s. 107
- 30 Sheldrake, Rupert (2013) *The Science Delusion*. London: Coronet.
- 31 Sheldrake, Rupert (2013) *The Science Delusion*. London: Coronet.

³² Sheldrake, Rupert (2013) *The Science Delusion*. London: Coronet.

³³ Sheldrake, Rupert (2013) *The Science Delusion*. London: Coronet.

³⁴ Kaspersen, Lars Bo (1995) *Giddens*. Gylling: Hans Reitzel, s. 102

³⁵ Kaspersen, Lars Bo (1995) *Giddens*. Gylling: Hans Reitzel, s. 102

³⁶ Kaspersen, Lars Bo (1995) *Giddens*. Gylling: Hans Reitzel, s. 102